JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA

TAARIFA YA MATOKEO YA MTIHANI WA TAIFA WA KIDATO CHA NNE NA MAARIFA ULIOFANYIKA NOVEMBA 2023

IMETOLEWA NA:

KATIBU MTENDAJI
TAREHE : 25 JANUARI 2024

1.0 UTANGULIZI

Katika Mkutano wake wa **158** uliofanyika tarehe **22 Januari**, **2024**, Baraza la Mitihani la Tanzania liliidhinisha kutangazwa rasmi kwa matokeo ya Mtihani wa Kidato cha Nne (CSEE) na Maarifa uliofanyika mwezi Novemba, 2023.

2.0 USAJILI NA MAHUDHURIO

2.1 Mtihani wa Taifa wa Kidato cha Nne

(a) Watahiniwa Wote

Jumla ya watahiniwa **572,359** walisajiliwa kufanya Mtihani wa Kidato cha Nne wakiwemo Wasichana **310,248** (**54.21%**) na Wavulana **262,111** (**45.79%**). Kati ya watahiniwa **572,359** waliosajiliwa, watahiniwa wa Shule walikuwa **543,332** na watahiniwa wa Kujitegemea walikuwa **29,027**.

(b) Watahiniwa wa Shule

Kati ya watahiniwa **543,332** wa Shule waliosajiliwa, watahiniwa **529,596** sawa na asilimia **97.47** walifanya mtihani ambapo Wasichana walikuwa **284,893** (**97.19%**) na Wavulana **244,703** (**97.80%**). Watahiniwa **13,736** sawa na asilimia **2.53** hawakufanya Mtihani.

(c) Watahiniwa wa Kujitegemea

Kati ya watahiniwa **29,027** wa Kujitegemea waliosajiliwa, watahiniwa **25,626** sawa na asilimia **88.28** walifanya Mtihani na watahiniwa **3,401** sawa na asilimia **11.72** hawakufanya Mtihani.

2.2 Mtihani wa Maarifa

Jumla ya watahiniwa **10,953** walisajiliwa kufanya Mtihani wa Maarifa wakiwemo Wanawake **6,920** sawa na asilimia **63.18** na Wanaume **4,033** sawa na asilimia **36.82**. Kati ya Watahiniwa waliosajiliwa, watahiniwa **8,630** walifanya Mtihani wa Maarifa, wakiwemo Wanawake **5,343** (**77.21%**) na Wanaume **3,287** (**81.50%**). Watahiniwa **2,323** sawa na asilimia **21.21%** hawakufanya Mtihani.

3.0 MATOKEO

3.1 Mtihani wa Taifa wa Kidato cha Nne

3.1.1 Ufaulu wa Ujumla

(a) Watahiniwa Wote

Jumla ya watahiniwa **484,823** sawa na asilimia **87.65** ya watahiniwa waliofanya Mtihani wa Kidato cha Nne 2023 wamefaulu. Wasichana waliofaulu ni **257,892** sawa na asilimia **86.17** wakati Wavulana waliofaulu ni **226,931** sawa na asilimia **89.40**. Mwaka 2022 watahiniwa waliofaulu walikuwa ni **476,450** sawa na asilimia **86.78**. Hivyo, ufaulu wa watahiniwa **umeongezeka** kwa asilimia **0.87** ikilinganishwa na mwaka 2022.

(b) Watahiniwa wa Shule

Jumla ya watahiniwa wa Shule **471,427** kati ya **527,576** wenye matokeo ambao ni sawa na asilimia **89.36** wamefaulu ambapo wamepata Madaraja ya **I**, **II**, **III** na **IV**. Mwaka 2022 Watahiniwa waliofaulu walikuwa **456,975** sawa na asilimia **87.79**. Hivyo, ufaulu **umeongezeka** kwa asilimia **1.57**. Aidha, kuna ongezeko la watahiniwa **14,452** sawa na asilimia **3.16** ya waliofaulu ikilinganishwa na mwaka 2022.

Kati ya watahiniwa **471,427** waliofaulu, Wasichana ni **250,147** sawa na asilimia **88.11** na Wavulana ni **221,280** sawa na asilimia **90.81**. Hivyo, Wavulana wamefaulu vizuri zaidi kuliko Wasichana.

(c) Watahiniwa wa Kujitegemea

Watahiniwa wa Kujitegemea waliofaulu mtihani ni **13,396** sawa na asilimia **52.44**. Mwaka 2022 Watahiniwa wa Kujitegemea **19,475** sawa na asilimia **68.34** walifaulu mtihani huo. Hivyo, ufaulu wa Watahiniwa wa Kujitegemea **umeshuka** kwa asilimia **15.90** ikilinganishwa na mwaka 2022.

3.1.2 Ubora wa Ufaulu

Ubora wa ufaulu kwa kuangalia madaraja waliyopata watahiniwa wa Shule unaonesha kuwa jumla ya watahiniwa waliopata ufaulu mzuri wa Madaraja ya **I - III** ni **197,426** sawa na asilimia **37.42**. Mwaka 2022 watahiniwa waliopata ufaulu wa madaraja I - III walikuwa **192,348** sawa na asilimia **36.95**. Hivyo, ubora wa ufaulu **umeongezeka** kwa asilimia **0.47** ikilinganishwa na mwaka 2022.

Ubora wa ufaulu wa Madaraja ya **I - III** ni mzuri zaidi kwa Wavulana ikilinganishwa na Wasichana ambapo Wavulana ni **108,368** (**44.47%**) na Wasichana ni **89,058** (**31.37%**). Mchanganuo wa ufaulu katika madaraja mbalimbali umeainishwa katika Jedwali Na.**1**.

Jedwali Na.1: Ufaulu wa Jumla Kimadaraja kwa Watahiniwa wa Shule

Daraja	Mwaka	Wavulana		Wasichana		Jumla	
		Idadi	%	Idadi	%	Idadi	%
I	2022	22,038	9.14	15,699	5.62	37,737	7.25
	2023	24,717	10.14	17,731	6.25	42,448	8.05
II	2022	37,484	15.54	30,555	10.94	68,039	13.07
	2023	39,804	16.34	31,451	11.08	71,255	13.51
III	2022	45,728	18.96	40,844	14.62	86,572	16.63
	2023	43,847	17.99	39,876	14.05	83,723	15.87
I - III	**2022**	**105,250**	**43.64**	**87,098**	**31.18**	**192,348**	**36.95**
	2023	**108,368**	**44.47**	**89,058**	**31.37**	**197,426**	**37.42**
IV	2022	108,440	44.96	156,187	55.91	264,627	50.84
	2023	112,912	46.34	161,089	56.74	274,001	51.94
I - IV	**2022**	**213,690**	**88.60**	**243,285**	**87.08**	**456,975**	**87.79**
	2023	**221,280**	**90.81**	**250,147**	**88.11**	**471,427**	**89.36**
0	2022	27,502	11.40	36,081	12.92	63,583	12.21
	2023	22,385	9.19	33,764	11.89	56,149	10.64

3.1.3 Ufaulu wa Shule katika Makundi ya Umahiri

Ufaulu katika makundi ya Umahiri unaonesha kuwa, kati ya shule zote **5,343** zenye matokeo ya Mtihani wa Taifa wa Kidato cha Nne 2023, shule **5,334** (**99.83%**) zimepata wastani wa Daraja la **A-D** ikilinganishwa na shule **5,169** (**99.58%**) zilizopata wastani wa madaraja hayo mwaka 2022. Hivyo,

wastani wa Daraja la **A-D**.

Shule zilizopata wastani wa Daraja la **A-C zimeongezeka** kwa asilimia **1.36** kutoka idadi ya shule **1,870** (**36.02%**) mwaka 2022 hadi kufikia idadi ya shule **1,997** (**37.38%**) mwaka 2023. Mchanganuo zaidi umebainishwa katika Jedwali Na. **2**.

Jedwali Na. 2: Idadi ya Shule katika Makundi ya Umahiri kwa Mwaka 2023 ikilinganishwa na Mwaka 2022

Daraja	2022		2023	
	Idadi	%	Idadi	%
A	85	1.64	97	1.82
B	500	9.63	565	10.57
C	1,285	24.75	1,335	24.99
D	3,299	63.55	3,337	62.46
F	22	0.42	9	0.17

3.1.4 Ufaulu wa Watahiniwa Kimasomo

3.1.4.1 Masomo ya Sayansi Jamii

Watahiniwa waliofaulu masomo ya **Civics**, **History** na **Geography** ni kati ya asilimia **63.20** hadi **67.83**. Katika somo la **History** ufaulu umeongezeka kwa asilimia **1.19** na umeshuka kwa asilimia **2.21** kwenye somo la **Civics** na asilimia **1.78** kwenye somo **Geography** ikilinganishwa na ufaulu wa mwaka 2022.

Masomo ya Sayansi Jamii yana ubora wa ufaulu wa kati ya asilimia **30.33** hadi **30.91** kwa watahiniwa waliopata ufaulu kati ya gredi **A** hadi **C** sawa na alama **45** hadi **100**. Ufaulu ya watahiniwa waliopata Gredi **A** na **B** umeongezeka kwa asilimia **1.94** kwenye somo la **Civics**, asilimia **1.07** kwenye somo la **History** na asilimia **1.51** kwenye somo la **Geography** ikilinganishwa na mwaka 2022. Aidha, watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** kwenye masomo ya Sayansi Jamii ni kati ya asilimia **5.26** hadi **7.01**. Mchanganuo wa ufaulu katika masomo ya Sayansi Jamii umeoneshwa katika Jedwali Na. **3**.

SOMO	MWAKA	IDADI	% waliopata A [75-100]	% waliopata A hadi B [65-100]	% waliopata A hadi C [45-100]	% waliopata A hadi D [30-100]	% waliopata F [0-29]
Civics	2022	520,393	0.77	4.32	31.45	70.04	29.96
	2023	527,671	1.71	6.26	30.91	67.83	32.17
History	2022	509,356	1.66	5.94	30.37	62.01	37.99
	2023	517,051	2.18	7.01	30.48	63.20	36.80
Geography	2022	519,271	0.62	3.75	32.33	66.10	33.90
	2023	526,789	1.27	5.26	30.33	64.32	35.68

3.1.4.2 Masomo ya Lugha

Masomo ya **Kiswahili** na **Chinese Language** yana ufaulu mzuri sana ambapo watahiniwa waliofaulu somo la Kiswahili ni asilimia **96.80** na somo la **Chinese Language** ni asilimia **91.36**. Ufaulu wa masomo ya **English Language**, **Literature in English** na **French Language** ni mzuri ambapo watahiniwa waliofaulu somo la English Language ni asilimia **69.09** na katika masomo ya **Literature in English** na **French Language** watahiniwa waliofaulu ni kati ya asilimia **79.34** na **79.56**. Aidha, somo la **Arabic Language** ufaulu unaendelea kuimarika kutoka asilimia **24.58** kwa mwaka 2022 hadi **26.83** kwa mwaka 2023.

Somo la **Kiswahili** lina ubora wa ufaulu wa asilimia **74.39** na katika masomo ya **English Language**, **Literature in English**, **French Language** na **Chinese Language** yana ubora wa ufaulu wa kati ya asilimia **27.33** hadi **54.09** kwa watahiniwa waliopata ufaulu wa kati ya gredi **A** hadi **C** sawa na alama **45** hadi **100**.

Ufaulu wa watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** umeongezeka kwa asilimia **1.54** kwenye somo la **Kiswahili** na umeshuka kwa kati ya asilimia **0.02** hadi **1.26** kwenye masomo ya **English Language**, **Literature in English** na **Arabic Language**. Katika somo la **French Language** na **Chinese Language** asilimia ya waliopata gredi **A** na **B** imeshuka kati ya

2022.

Aidha, watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** kwenye masomo ya Lugha ni kati ya asilimia **1.86** hadi **19.09** ambapo somo la **Chinese Language** lina asilimia **19.09**, likifuatiwa na somo la **Kiswahili** lenye asilimia **18.87**, somo la **Literature in English** lenye asilimia **5.90** na somo la **English Language** lenye asilimia **5.41**. Mchanganuo wa ufaulu katika masomo ya Lugha umeoneshwa katika Jedwali Na. **4**.

Jedwali Na. 4: Asilimia ya Ufaulu katika Masomo ya Lugha

SOMO	MWAKA	IDADI	% waliopata A [75-100]	% waliopata A hadi B [65-100]	% waliopata A hadi C [45-100]	% waliopata A hadi D [30-100]	% waliopata F [0-29]
Kiswahili	2022	520,501	3.54	17.33	73.84	95.58	4.42
	2023	527,708	4.25	18.87	74.39	96.80	3.20
English Language	2022	520,478	2.64	6.67	28.83	68.72	31.28
	2023	527,672	1.34	5.41	27.49	69.09	30.91
French Language	2022	2560	2.81	8.32	32.27	75.63	24.38
	2023	2,338	0.81	3.64	27.33	79.56	20.44
Literature in English	2022	109,029	1.29	6.63	42.52	80.06	19.94
	2023	114,727	0.87	5.90	42.40	79.34	20.66
Arabic Language	2022	16,493	0.56	1.88	8.52	24.58	75.42
	2023	14,609	0.64	1.86	8.88	26.83	73.17
Chinese Language	2022	309	16.50	37.22	75.40	95.79	4.21
	2023	440	6.14	19.09	54.09	91.36	8.64

3.1.4.3 Masomo ya Sayansi Asili, Hisabati na Teknolojia

Ufaulu wa masomo ya **Physics**, **Chemistry**, **Biology**, **Engineering Science**, **Agriculture**, **Information and Computer Studies**, **Additional Mathematics** na **Food and Human Nutrition** ni kati ya asilimia **70.09** hadi asilimia **100** ambapo ufaulu wa juu upo katika somo la **Food and Human Nutrition** ambalo watahiniwa wote waliofanya somo hilo wamefaulu likifuatiwa na somo la **Additional Mathematics** asilimia **97.84**, somo la **Chemistry** asilimia **96.14**, somo la **Information and Computer Studies** asilimia **89.88** na somo la **Agriculture**

Aidha, ufaulu wa masomo ya **Physics**, **Chemistry**, **Biology**, **Engineering Science**, **Food and Human Nutrition** na **Basic Mathematics** umepanda kati ya asilimia **0.17** hadi **10.30**. Aidha, ufaulu wa somo la **Agriculture**, **Information and Computer Studies** na **Additional Mathematics** umeshuka kwa kati ya asilimia **1.64** hadi **5.60** ikilinganishwa na ufaulu wa mwaka 2022.

Masomo ya **Chemistry**, **Information and Computer Studies**, **Additional Mathematics** na **Food and Human Nutrition** yana ubora wa ufaulu wa kati ya asilimia **70.15** hadi **99.38** na katika masomo ya **Physics**, **Biology**, **Agriculture** na **Engineering Science** yana ubora wa ufaulu wa kati ya asilimia **32.82** hadi **58.55** kwa watahiniwa waliopata ufaulu wa kati ya gredi **A** hadi **C** sawa na alama **45** hadi **100**. Aidha, somo la Basic Mathematics lina ubora wa ufaulu wa asilimia **12.75**.

Ufaulu wa watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** umeongezeka kwa kati ya asilimia **0.03** hadi **26.34** katika masomo ya **Physics**, **Chemistry**, **Engineering Science**, **Information and Computer Studies**, **Basic Mathematics** na **Food and Human Nutrition** na umeshuka kwa kati ya asilimia **2.63** hadi **4.84** kwenye masomo ya **Biology**, **Agriculture** na **Additional Mathematics** ikilinganishwa na mwaka 2022.

Aidha, watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** kwenye masomo ya Sayansi Asili, Hisabati na Teknolojia ni kati ya asilimia **4.11** hadi **58.50** ambapo somo la **Food and Human Nutrition** lina asilimia **58.50** likifuatiwa na somo la **Additional Mathematics** lenye asilimia **35.01** na somo la **Chemistry** lenye asilimia **30.01**. Somo la **Basic Mathematics** ni somo lenye ufaulu wa chini kwa watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** kwenye masomo ya Sayansi Asili, Hisabati na Teknolojia japokuwa ni somo lenye asilimia kubwa ya watahiniwa waliopata gredi **A** ikilinganishwa na masomo ya **Physics**,

English, **Arabic Language**, **Commerce**, **Book-Keeping**, **Music**, **Physical Education**, **Theatre Arts** na baadhi ya masomo ya ufundi kama vile **Building Construction** na **Electronics and Communications Engineering**. Mchanganuo wa ufaulu katika masomo ya Sayansi Asili, Hisabati na Teknolojia umeoneshwa katika Jedwali Na. **5**.

Jedwali Na. 5: Asilimia ya Ufaulu katika Masomo ya Sayansi Asilia, Hisabati na Teknolojia

SOMO	MWAKA	IDADI	% waliopata A [75-100]	% waliopata A hadi B [65-100]	% waliopata A hadi C [45-100]	% waliopata A hadi D [30-100]	% waliopata F [0-29]
Physics	2022	114,144	0.46	3.10	27.04	68.34	31.66
	2023	121,644	1.03	5.03	32.82	71.85	28.15
Chemistry	2022	155,007	6.98	21.39	68.21	93.68	6.32
	2023	162,026	10.67	30.01	77.82	96.14	3.86
Biology	2022	520,399	4.13	10.68	36.54	67.84	32.16
	2023	527,574	2.24	8.05	35.36	70.09	29.91
Agriculture	2022	6,882	1.99	9.65	65.52	94.09	5.91
	2023	6,820	1.36	5.63	49.46	88.49	11.51
Engineering Science	2022	1,435	1.46	8.50	43.62	74.63	25.37
	2023	1,573	9.35	22.95	58.55	84.93	15.07
Information and Computer Studies	2022	3,065	7.08	23.10	70.41	91.52	8.48
	2023	3,517	8.56	26.16	70.15	89.88	10.12
Basic Mathematics	2022	520,332	2.16	4.08	10.76	20.08	79.92
	2023	527,608	1.84	4.11	12.75	25.42	74.58
Additional Mathematics	2022	394	18.53	39.85	89.34	99.75	0.25
	2023	417	15.83	35.01	78.90	97.84	2.16
Food and Human Nutrition	2022	2,301	3.39	32.16	94.92	99.83	0.17
	2023	2,241	13.43	58.50	99.38	100.00	0.00

Watahiniwa waliofaulu somo la **Commerce** ni asilimia **81.02** na waliofaulu somo la **Book-Keeping** ni asilimia **78.62**. Aidha, ufaulu wa somo la **Commerce** umeshuka kwa asilimia **2.90** na ufaulu wa somo la **Book-Keeping** umeshuka kwa asilimia **8.31**.

Somo la **Commerce** lina ubora wa ufaulu wa asilimia **37.81** na somo la **Book-Keeping** lina ubora wa ufaulu wa asilimia **38.83** kwa watahiniwa waliopata ufaulu wa kati ya gredi **A** hadi **C** sawa na alama **45** hadi **100**.

Aidha, watahiniwa waliopata gredi **A** na **B** kwenye somo la **Commerce** ni asilimia **4.70** na katika somo la **Book-Keeping** ni asilimia **6.75**. Mchanganuo wa ufaulu katika masomo ya Biashara umeoneshwa katika Jedwali Na. **6**.

Jedwali Na. 6: Asilimia ya Ufaulu katika Masomo ya Biashara

SOMO	MWAKA	IDADI	% waliopata A [75-100]	% waliopata A hadi B [65-100]	% waliopata A hadi C [45-100]	% waliopata A hadi D [30-100]	% waliopata F [0-29]
Commerce	2022	12,633	1.77	8.87	48.13	83.92	16.08
	2023	13,544	0.75	4.70	37.81	81.02	18.98
Book-Keeping	2022	12,060	4.67	13.35	53.82	86.93	13.07
	2023	13,203	1.67	6.75	38.83	78.62	21.38

3.1.4.5 Masomo ya Utamaduni, Sanaa na Michezo

Ufaulu wa somo la **Fine Art**, **Music** na **Physical Education** ni mzuri ambao ni kati ya asilimia **87.40** hadi **97.76**. Aidha, somo la **Theatre Arts** lina ufaulu wa wastani ambao ni asilimia **58.39**. Ufaulu wa masomo ya **Fine Art**, **Music** na **Physical Education** umepanda kwa kati ya asilimia **5.01** hadi **14.05** na umeshuka kwa asilimia **26.65** katika somo la **Theatre Arts** ikilinganishwa na ufaulu wa mwaka 2022.